

Γράμματα από το Μεξικό - Η Επιστροφή

Ευτυχισμένοι είναι οι ελεύθεροι και ελεύθεροι είναι οι γενναίοι.

—Θουκυδίδης (από τον Επιτάφιο του Περικλή)

Σχεδόν ένας χρόνος

Πέρασε σχεδόν ένας χρόνος. Ένας χρόνος που δε πήρα τη μάνα μου μια αγκαλιά. Που δεν τσακώθηκα με τον πατέρα μου, απλά για να τα ξαναβρούμε και να γλεντάμε μετά παρέα. Που δεν γέλασα με την αδερφή μου, μέσα σε καταστάσεις που μόνο οι κοινές μας αναφορές, από το μέγαλωμα που μοιραστήκαμε, θα μπορούσαν να μας κάνουν να γελάσουμε. Σχεδόν ένας χρόνος, που δεν μοιράστηκα τα καθημερινά μου προβλήματα με τους φίλους μου, σε σαλόνια μικρά, που όσο μιλάμε τα γόνατα μας ακουμπιούνται και λέξεις φόβου, ανησυχίας και αγάπης ταξιδεύουν σε ατμόσφαιρες ποτισμένες από σουβλάκια και τσιγάρα, ενώ οθόνες φωτίζουν τα πρόσωπα μας.

Ένας χρόνος. Μεγάλωσα. Τι θα σκέφτονται άραγε πια για εμένα; Θα είμαι ίδιος όπως πριν ή μήπως άλλαξα; Ελπίζω να με αγαπάνε όπως και πριν και, ελπίζω, πολύ να έχω αλλάξει.

Τώρα υποθέτω κάποιος θα περίμενε να κάμω έναν τύπου απολογισμό. Αλλά όχι. Θα βάλω κυρίως κείμενα που έχουν να κάνουν με τη περίοδο των τελευταίων εβδομάδων πριν να φύγω. Ένα χρόνο πριν. Κείμενα που είναι εξαιρετικά αφιερωμένα στη γενιά του 90 και στα παιδιά που έφυγαν (ή θέλουν να φύγουν) από καταστάσεις που τα πίεζαν και δεν τις ένιωθαν δικές τους για να εξερευνήσουν τον κόσμο. Μιλώ κυρίως για τον δικό τους, τον εσωτερικό και ίσως κατά σύμπτωση και τον εξωτερικό.

Δεξί Κροσέ

Μιλούσε και το μόνο που μπορούσα να σκεφτώ ήταν να του καθίσω ένα δεξί κροσέ στο αριστερό μέρος του προσώπου του χωρίς καν να σηκωθώ από την καρέκλα. Ωστόσο, παρόλο την γενικότερα μεγάλη σωματοδομή μου και το άγριο του παρουσιαστικού μου, η αλήθεια είναι ότι στη ζωή μου δεν έχω πειράξει ούτε μυρμήγκι. Απεχθανόμουν τη προσωπική βία κι ακόμα την απεχθάνομαι, αλλά δεν

είχα τα ψυχολογικά εργαλεία και την διανοητική ικανότητα να καταλάβω πως ένας άνθρωπος μπορούσε να είχε αλλάξει τόσο. Μας έλεγε για το πως πρέπει να κοιτάξουμε την ζωή μας και να βρούμε μια δουλειά που να μας εκμεταλλεύεται καλά, για να αποκτήσουμε φράγκα και στάτους κάποια στιγμή και να μη μας νοιάζουν και πολλά άλλα (ή τουλάχιστον έτσι τα ακούγαμε). Μας έλεγε πως έπρεπε να ψηφίσουμε το κόμμα που του άρεσε καλύτερα κι είχε πιθανότητες για να βγει, και η πολιτική του δράση σταματούσε εκεί, γιατί όλοι οι άλλοι ήταν μαλάκες, ηλίθιοι και διεφθαρμένοι όπως και οι ψηφοφόροι τους. Κι εμείς, που παλεύουμε για μια άλλη ζωή, είμαστε απλά νέοι που δεν έχουμε καταλάβει ακόμα πως πραγματικά έχουν τα πράγματα. Τίποτα δεν είχε σημασία γιατί ο κόσμος πάντα φοβάται και θέλει να εξουσιάζεται και δε μπορεί αλλιώς και σταματάω να γράφω γιατί θα ξεράσω πάνω στο τετράδιο και θα χαθεί το γραπτό.

Λες και είχαμε επισκεφτεί ένα νεκροταφείο ονείρων, ελπίδων και πιστεύω και μας έκανε τουρ δείχνοντας μας τα πλακάτ από τους τάφους. Τι να πρέπει να συμβεί άραγε για να σκέφτεται κάποιος τέτοιες μαλακίες; Μάλλον τίποτα πολύ διαφορετικό πέρα από αυτό που συμβαίνει ήδη, γιατί είχε πολύ μεγάλη και καλή παρέα σε αυτό, τους περισσότερους γύρω του που έλεγαν και λένε ακριβώς τα ίδια. Και τι κωμικό, όταν μιλούσε για τους άλλους, τον λαό, τη μάζα, σαφέστατα διαχωρισμένος από αυτούς, από εμάς, τους ανόητους. Λάθος λέξη χρησιμοποίησα. Τι τραγελαφικό ήθελα να γράψω παραπάνω. Μα πως γίνεται; Άνθρωποι που μεγάλωσαν κι έζησαν φτωχικά να ξεστομίζουν τέτοιες αρλούμπες; Πως γίνεται άνθρωποι με στοιχειώδες μυαλό να κλείνουν έτσι τα μάτια και να παριστάνουν ότι όλο αυτό είναι κομπλέ και δουλεύει ή έστω μέχρι και να το αποδέχονται; Δεν βλέπουν ότι ο κόσμος πάει στο διάολο και οι γύρω τους υποφέρουν; Πως γίνεται να τα έχουν παρατήρει τόσο πολύ κι όλα τα πιστεύω τους να τα έχουν βάλει προς δημοπρασία σε βιτρίνες παλαιοπωλείων; Πως γίνεται να φοβούνται τόσο;

«Είναι επειδή νιώθουν απογοητευμένοι και μόνοι» μου λέει, ενώ με παίρνει αγκαλιά και μου δίνει ένα φιλί στον δεξί μου κρόταφο, σα να ψάχνει με τα χείλη της το κουμπί που θα ηρεμήσει το μυαλό μου. Κι ενώ ησυχάζω και πέφτουν οι παλμοί μου, μου ψιθυρίζει:

«Εσένα μη σε τρομάζει ο φόβος τους. Δεν είναι δικός μας. Εμείς θα είμαστε αλλιώς. Θα είμαστε δυνατοί και για όσους δε μπορούν να είναι».

Αμετανόητος Προδότης

Γ: - Μην τους μιλάς τόσο σκληρά ρε. Σε καταλαβαίνω κι έχεις δίκιο αλλά κι αυτοί είναι τελείως απογοητευμένοι. Δεν τους βλέπεις;

Ν: - Τους βλέπω! Γι' αυτό τα λέω.

Γ: - Έχεις παρατήσει όλα τα όνειρα της τάξης τους.

N: - Ποιάς τάξης τους;

Γ: - Της μεσαίας.

N: - Προλεταριάτο και καπιταλιστές βλέπω. Εκμεταλλευτές και μπερδεμένους εκμεταλλευόμενους.

Γ: - Έκαναν πολλά για να φτάσουν ως εδώ. Και δεν αντέχουν αυτό που κάνεις;

N: - Τι εννοείς;

Γ: - Δούλευες σε πολυεθνικές και φορούσες πουκάμισο και καλά παπούτσια. Στάτους, σοβαρό παιδί, μεγάλες εταιρείες, στρωμένο μέλλον. Όπως πρέπει. Τώρα πας στο Μεξικό να κάνεις τον εργάτη. Να πλένεις πιάτα με πέδιλο και κάλτσα για να εξερευνήσεις τον κόσμο, ότι δεν έκαναν αυτοί.

N: - Δε με νοιάζει η εικόνα τους.

Γ: - Προδίδεις τη νοοτροπία και τη λογική της τάξης σου και το κάνεις χωρίς να χρησιμοποιείς κανένα γνωστό τους πλαίσιο τύπου: "το κάνω για την επαγγελματική μου αποκατάσταση", και άρα χωρίς να ζητάς συγχώρεση. Κι αυτό δε μπορούν να στο συγχωρέσουν.

N: - Τι μου λες ρε Γιώργο; Τι να κάνω δηλαδή; Να ξαναβάλω τα κουστούμια και να προσποιούμαι ότι αυτή η ζωή έχει κάποιο νόημα, ευχαρίστηση ή ενδιαφέρον για εμένα;

Γ: - Όχι. Ούτε κατά διάνοια. Απλά να καταλάβεις την απογοήτευση τους που τη μοιράζεται ο περισσότερος κόσμος. Για τις δικές τους ζωές, πιστεύω και όνειρα. Εμείς είμαστε ακόμα νέοι και μας δίνεις ελπίδα ότι γίνεται να ζήσουμε αλλιώς. Σε αυτούς αποδεικνύεις ότι το αλλιώς που ποτέ δεν έψαξαν γιατί φοβήθηκαν ή δεν το σκέφτηκαν... ίσως και να γινόταν. Κι αυτό τους είναι αβάσταχτο.

N: - Είναι ακόμα ζωντανοί Γιώργο. Είναι άνθρωποι. Πάντα υπάρχει η πιθανότητα και η δυνατότητα αλλαγής.

Γ: - Λατρεύω τον ρομαντισμό σου και δεν θέλω να είμαι τόσο απαισιόδοξος αλλά, είναι σβησμένα κάρβουνα. Τη δική μας φλόγα μην αφήσεις να σβήσει Νικηφόρε. Η ύπαρξή αυτής της φλόγας ξεχωρίζει όσους σε στηρίζουν κι όσους σε θεωρούν περίεργο ή τρελό.

N: - Ο καθένας είναι υπεύθυνος για τη φλόγα του!

Φίλοι και λόγος ταξιδιού (Στομφονιστές)

O: - Για πες τώρα που είμαστε όλοι εδώ. Αρχικά πως σου ήρθε;

N: - Εε, ξέρεις ότι έχω ταξιδέψει πολύ.

Ο: - Το ξέρω αλλά πως και τώρα; Πως κι έτσι;

Ν: - Δε μ' αρέσει αυτή η ζωή αδερφέ. Νιώθω ότι οδηγεί στην αποξένωση, το άγχος και την κατάθλιψη αφού περάσουμε μέσα από το escapism. Δεν ξέρω όμως και τι με ικανοποιεί, τι είναι δικό μου; Θέλω να αγγίξω την οντολογική ελευθερία.

Ο: - Α καλά ξεκίνησε πάλι τις φιλοσοφικές μαλακίες και δεν θα τον καταλαβαίνει άνθρωπος.

Γελάω γιατί το κάνω καμιά φορά, ειδικά όταν θέλω να ανακοινώσω κάτι σημαντικό που με ζορίζει.

Ν: - Ωραία ωραία. Πιο απλά. Φτιάχνουμε στις κοινωνίες ρόλους για να μοιράζουμε την ευθύνη της ελευθερίας μας και της δυνατότητας μας να δημιουργήσουμε νόημα. Καλά μέχρι εδώ;

Ο: - Οριακά είσαι αλλά συνέχισε.

Ν: - Είσαι αυτό το επάγγελμα, παιδί αυτών των γονιών, φίλος αυτών των φίλων, μέρος αυτής της κοινωνίας και του τάδε τμήματος της και σχετίζεσαι με τον δείνα τρόπο, περιμένουν από εσένα αυτά τα πράγματα...

Μ: - Ναι ρε γρόθε και;

Ν: - Και με αυτόν τον τρόπο μοιράζεσαι την ευθύνη του να δημιουργείς νόημα στη ζωή σου και την ευθύνη της ελευθερίας σου στο πως θα ζήσεις, καθώς όλοι αυτοί οι ρόλοι, οι απαιτήσεις τα μονοπάτια σου λένε πως να ζήσεις, τι είναι καλό και τι κακό. Κάθε λάθος σου το κάνεις μέσα από τα μάτια αυτού του ρόλου και κατά μια έννοια μοιράζεσαι την δράση, το αποτέλεσμα και τις συνέπειες κι αυτό σε επηρεάζει, σε διαμορφώνει θα έλεγα. Εγώ θέλω να με δω χωρίς αυτό.

Π: - Μαζί σου.

Σ: - Ναι ρε φίλε και γαμώ.

Μ: - Κάτσετε ρε μαλάκες εσείς κατευθείαν.

Μ: - Δίκιο έχει ο... Περιμένετε. Ρε φίλε, λες, αν καταλαβαίνω καλά ό,τι τύπου επειδή εγώ είμαι Έλληνας, εργαζόμενος στην τεχνολογία, είναι αυτή η κουλτούρα, η κοινωνία, η οικογένεια και οι φίλοι μου ζω σε μια πεπατημένη που δεν την επέλεξα καν εγώ, ακόμα κι αν το κάνω με σημαντικές διαφορές από όλους τους άλλους.

Ν: - Ακριβώς. Εγώ θέλω να με δω στο τίποτα. Όταν σχεδόν 30 δεν θα έχω σπίτι κι ούτε σταθερή δουλειά, κι ούτε θα κοιτάω να κάνω φράγκα, και θα είμαι ολομόναχος σε ένα μέρος έναν ωκεανό μακριά που δε θα μιλάω την γλώσσα και δεν θα ξέρω κι ούτε θα μου έχει πει κάποιος τι να κάνω ή πως να ζήσω ή τι είναι καλό και κακό. Τότε τι θα γίνει; Τι θα θελήσω; Πως θα ζήσω; Ποιος θα είμαι;

Μ: - Δεν το καταλαβαίνω απόλυτα αλλά σε στηρίζουμε. Είμαστε μαζί σου.

Εξερεύνηση, δεν το εννοώ γεωγραφικά

Κάτι σε πονάει. Κάτι σε αγγίζει βαθιά και σε ακινητοποιεί. Σε μουδιάζει μα δεν ξέρεις τι. Κάθε βήμα μοιάζει βαρύ και δύσκολο. Φύγε. Πήγαινε εκεί που φοβάσαι. Και μην φοβάσαι πια αν θα τους στεναχωρήσεις ή θα τους απογοητεύσεις ή θα τους ζορίσεις. Μπορείς να είσαι σίγουρος! Όσο σίγουρος είσαι ότι υπάρχει κάτι που θέλεις να πεις ή να κάνεις μα δεν έχεις, νιώθεις, ακόμα τις λέξεις να το εκφράσεις και να το ονειρευτείς. Δεν το χωράει η ζωή που ζεις. Για να βρεις τις λέξεις και τις πράξεις θα πρέπει να τις ψάξεις σε άλλη ζωή, σε άλλα μέρη. Εξερευνώ σημαίνει βλέπω. Βλέπω σημαίνει αλλάζω. Αλλάζω σημαίνει υπάρχω. Δεν είμαι νεκρός. Μόνο τα πτώματα ξέρουμε πως είναι, πως θα είναι και μένουν "ίδια". Όποιος πραγματικά θέλει να υπάρχει με τον τρόπο και τους όρους του οφείλει να εξερευνεί με τον τρόπο και τους όρους του. Αλλά τι; Φοβάσαι; Δεν ξέρεις πως, λες. Αυτό σημαίνει εξερεύνηση. Αν ξέραμε το πώς, θα ήταν γραφειοκρατική διαδικασία στα ΚΕΠ. Εξερεύνηση σημαίνει θα δω αυτό που φοβάμαι. Για εμένα. Για τον κόσμο. Και τότε έχω μόνο μια ευχή. Να βιώσεις τις ενοχές του επιζήσαντα. Μόνον τότε θα ξέρεις τι να κάνεις με αυτό που ανακάλυψες κι ανακαλύπτεις. Με αυτό που είσαι δηλαδή. Πως και που να το εκφράσεις.

Μέρος 2°.

Έχω δυο μέρες ακόμα να κλάψω στη Λίμα. Να κλάψω, δεν το εννοώ κυριολεκτικά. Αν και θα το ήθελα. Αλίμονο σε όποιον δεν αξιώθηκε να καταστρέψει μία ζωή που με τόσο κόπο κι αγάπη έφτιαξε. Αλίμονο σε όποιον ταξιδευτής ή εξερευνητής θέλει να λέγεται και δεν έμαθε ακόμα να σκοτώνει εαυτούς. Και δεν άφησε κάτι μεγάλο μέσα του να πεθάνει. Και δεν άνοιξε τα μάτια ώστε, να δει, το μεγαλειώδες μέσα του να γεννηθεί.

Δεν ζω μου λένε σαν τα άλλα παιδιά της ηλικίας μου. Κάνω λείι πράγματα τολμηρά και αλλοπρόσαλλα. Μα εγώ πιο πολύ απ' όλα αγαπάω τα απλά. Όταν τα άλλα παιδιά δούλευαν τις μεγάλες καριέρες τους στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις της Ευρώπης κι έκαναν χρήματα να αποκατασταθούν σε δουλειές που...«θέλουν» και «ζούσαν»...«όμορφα»...και έκαναν και έβγαιναν στα ίδια μέρη, τα ωραία, τα γνωστά, εγώ έπλενα πιάτα σε κάτι εστιατόρια στο νότο του Μεξικού και μετά έτρωγα καυτέρα τάκος, με δύο ευρώ στη γωνία ενός κακοφωτισμένου δρόμου, από μια γιαγιά που τα έπιανε κυριολεκτικά όλα με τα χέρια, ενώ μια αντάρτισσα δίπλα μου, μου αφηγούταν μια ιστορία. Έτσι μεγάλωνα κι ήμουν ευτυχισμένος. Μεγάλωνα, δεν εννοώ ηλικιακά.

"Μα δεν έχεις σπίτι κι ούτε σταθερή δουλειά, πως γίνεται να τα κάνεις αυτά τα πράγματα; Τι θα γίνει όταν μεγαλώσεις;" μου λένε οι μισοί με κακεντρέχια κι οι άλλοι μισοί με αγάπη κι αγωνία. "Τι θα γίνω

όταν μεγαλώσω; Αα, δεν έχω αποφασίσει ακόμα" απαντάω και στους δύο με χαμόγελο και λίγο ειρωνεία. "Σκέφτομαι να γίνω καλός, ειλικρινής και τίμιος άνθρωπος με ταξική και ηθική συνείδηση" τους λέω και τους προτρέπω να το δοκιμάσουν κι εκείνοι. Μου λένε «Καλά ναι, εννοείται!». Κι εγώ τους πιστεύω και τους εμπιστεύομαι μα, οι πράξεις τους, καμιά φορά, πολύ με μπερδεύουν.

Αν φοβάμαι; Πολύ. Γι' αυτό τα κάνω. Ο μεγαλύτερος φόβος μου είναι να φοβάμαι. Να φοβάμαι τόσο που να πεθάνω. Να πεθάνω, δεν το εννοώ κυριολεκτικά. Να πεθάνω γιατί θα φοβάμαι να αλλάξω, να δω, να εξερευνήσω κι άρα...δεν θα ζω! Και όποιος θέλει να ζήσει και να ζήσει με τους όρους του σε τούτη την κοινωνία, κι εννοώ σε τούτο 'δω το σύστημα, καλά θα κάνει να φοβάται και καλά θα κάνει να πηγαίνει να επισκέπτεται πολύ συχνά τα μέρη που οι φόβοι του κατοικούν. Τα μέρη, δεν το εννοώ γεωγραφικά.

Η μοναξιά, όχι, δεν αντέχεται. Έχετε δίκιο. Σε κανένα δεν αρέσει να είναι μόνος του. Μόνος του, δεν το εννοώ χωρικά. Γι' αυτό οφείλουμε να γίνουμε πολλοί και να συναντηθούμε. Να περπατήσουμε προς αυτά τα μέρη που προανέφερα συλλογικά. Διαφορετικά θα μείνουμε όλοι μόντοι μας. Και μόντοι, όσοι κι αν είμαστε, είμαστε λίγοι και αδύναμοι.

Ξαναπιάνω αυτό το κείμενο και πλέον μου μένουν λιγότερες από 40 ώρες. Στη Λίμα κάνει καιρό Βελγίου. Όλα γκρίζα από τη συννεφιά σε βαθμό που να μην έχεις ιδέα τι ώρα είναι κι όλα μοιάζουν μουντά, στενάχωρα και άσχημα. Καιρό Βελγίου δηλαδή. Τι ειρωνεία! Όπως ήρθα (από το Βέλγιο στις αρχές Σεπτεμβρη) ακριβώς έτσι θα φύγω. Μα και πόσο διαφορετικά είναι όλα. Να μου αποδείξει η ζωή πως οι καιροί κι αν μένουν ίδιοι ή χειρότεροι, εμείς θα μεγαλώνουμε, θα παλεύουμε, θα προχωράμε και δεν θα το βάζουμε κάτω, θα εξερευνούμε. Εξερευνούμε, δεν το εννοώ γεωγραφικά.

Έχουν γίνει πιο πολλά πράγματα από όσα θα μπορούσα ποτέ να γράψω αλλά είμαι ευγνώμων που κατάφερα και μοιράστηκα κάποια από αυτά μαζί σας. Είμαι αυτός που σας έγραψα όλα αυτά τα γράμματα. Κάπου εδώ κλείνει αυτή η σειρά άρθρων (γι' αυτή τη σεζόν) αλλά θα ξανασυναντηθούμε πολύ σύντομα.

Με πολλή αγάπη και συντροφικές αγκαλιές...

Από τα βουνά του Νοτιοανατολικού Μεξικού και την ακροθαλασσιά της Λίμα,

Escapism (φυγή από την πραγματικότητα): Ψυχολογικός μηχανισμός όπου το άτομο προσπαθεί να ξεφύγει από το άγχος, την στεναχώρια ή την καθημερινότητα γενικότερα μέσω δραστηριοτήτων όπως τα social media, τα βιντεοπαιχνίδια, οι ταινίες, τα ριάλιτι, τα ατελείωτα συνεχόμενα πάρτι, η πολλή συχνή χρήση ναρκωτικών ουσιών και οτιδήποτε άλλο θα το «ηρεμεί» και θα το κάνει να μην

σκέφτεται πόσο άδεια και άσχημη είναι η καθημερινότητα του.